

Cuvântarea

P. Sf. Episcop Grigorie al Aradului, ținută la Congresul preoțesc din Lugoj în 10 Nov. 1927.

Prea Cucernici Părinți!

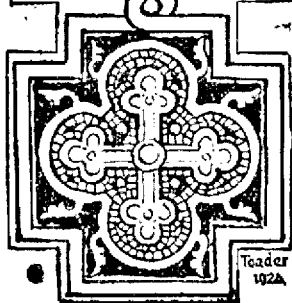
Noi cari suntem slujitori ai lui Hristos și ispravnici ai tainelor lui Dumnezeu, în văltoarele acestei lumi am fi poate ispitiți să credem că ajunge să predicăm altora, iar nouă să nu ni se predice. Cei cu asemenea socotinți să-și aducă aminte de mitropolitul Antoniu Ivireanul, care în predicile sale muștra și preoții neglijenți. Dar mai bine să ne aducem aminte de unele cuvinte ale Sf. Apostol Pavel. Acest apostol zicea către guvernatorul Felix: „Drept aceea mă și străduiesc să am față de Dumnezeu și de oameni, un cuget pururea fără vină”. (Fapte 24 v. 16).

Dar să luăm unele cuvinte ale Sf. Evanghelist Ioan: „Iubiților, de nu ne va arăta pe noi vinovați inima noastră, îndrăznire avem către Dumnezeu”. (I. Ioan 3 v. 21). Prin urmare preotul să-și dea seama cum își îndeplinește rolul de slujitor al lui Hristos și ispravnic al tainelor lui Dumnezeu. Căci zice proorocul Ieremia: „Blestemat este cel ce face lucrurile Domnului cu lene” (48 v. 10).

Lucrurile Domnului se pot săvârși nu numai cu lene, dar cu nepăsare, cu indiferență, ba se pot lua în derădere. Mare păcat săvârșește preotul neglijent mai ales în legătură cu taina Sf. Euharistie. Cel neglijent comite greșală și chiar greu păcat față de această taină mai ales din două puncte de vedere.

1) Preotul neglijent păcătuiește împotriva iubirii divine nemărginite.

Imaginați-vă că, un rege pământesc și-ar deschide porțile palatului în scopul ca și cei mai umili să poată intra și să stea cu regele la masă! Imaginați-vă că unul din slujitorii regelui ar ține calea celor chemați de rege și numai cu greu li-ar da voie să intre. Ce ați zice de un asemenea slujbaş? Că el nu iubește pe rege, că nesocotește inima lui bună. Ei bine, astfel procedează și preotul care nu administrează taina sfintei împărtășiri cu destulă vrednicie. Căci Hristos este de față în taină, dar slujitorul nevrednic oarecum ar vrea să oprească darul ce se dă prin taină și vatămă iubirea nemărginită a lui Dumnezeu.

Nu uita deci preotule și nu nesocoti iubirea divină. Mântuitorul sub chipul pâinei și al vinului voește să fie de față în toate locurile unde sunt oameni, spre a-i cerceta, și a-i hrăni cu hrană divină. Isus voește ca la orice timp să fie între noi ca să-l primim. Și preotul e cel mai fericit că în taina cuminecăturii ține în mâinile sale pe Mântuitorul la altar; e mai fericit decât Simeon, care numai odată a tinut pe Isus în brațe, dar e cel mai nefericit preotul, dacă săvârșește taina cu nevrednicie.

Fericit era Zacheu că a primit pe Isus în casa sa și a stat cu El la masă, dar mai fericit e preotul că poate aduce pe Isus în fiecare zi pe Sf. Altar. De aici se poate vedea însă și nefericirea preotului care aduce pe Isus cu nevrednicie.

2) Adevăratul preot își dă seama că în taina Sf. Cuminecături cinstește și puterea nemărginită a lui Dumnezeu. Sfântul Ambrozie zice că mari minuni a săvârșit Dumnezeu când a făcut lumina, când a făcut să răsară iarba din sânul pământului, dar iată același Dumnezeu zice la binecuvântarea pâinei și a vinului: „acesta este trupul meu, acesta este sângele meu”. Aceasta este cea mai mare minune din care fiecare creștin se împărtășește. Dacă Dumnezeu ar crea milioane de oameni din senin, dacă ar crea cer și pământ nou, totuși prefacerea pâinei și a vinului în sângele și trupul Domnului este mai mare minune. El, Atotputernicul la dorința noastră se coboară din cer și ne hrănește în Sf. Euharistie. Iată dar că orice gând necurat, orice nevrednicie a preotului, umblă să nesocotească puterea nemărginită a lui Dumnezeu.

Sf. Ioan Gură de Aur în cartea a treia despre preoție zice că prin preoți mănâncă creștinii corpul și bea sângele Domnului și zice apoi că prin acest dar și prin alte daruri ale celorlalte taine, preotul este mai puternic decât un monarh asupra supușilor săi. Același sfânt părinte arată că mare e răspunderea preoților în legătură cu această putere.

3) Dar mai este pentru preot o mare răspundere față de cei cari vin să se împărtășească. Prin lene, negrije sau prin mânie, putem scandaliza pre credincioși. Mulți credincioși se vor feri a se cumineca din mâinile preoților pe cari îi socotesc nevrednici. Ei nu vor înțelege că venirea darului nu atâră delă starea personală a preotului. Ei nu cunosc toți cuvintele dela Tit. 3 v. 5: „Nu din lucrurile cele întru dreptate care am făcut noi, ci după a Lui milă ni-a mântuit pre noi”.

Preotul slab de inger va îndepărta pre creștini, iar cel bun va face pre credincioși să se cuminece cât mai des, cum făceau creștinii din viacurile primare ale creștinismului.

De aceea e bine, ca preotul, fie el cel mai bun, să aibă în vedere toate acestea. Sf. Pavel zicea că el este cel dintâi păcătos. (I. Tim. 1 v. 15). Așa să zicem și noi și niciodată să nu ne credem prea buni ca preoți. Atunci ne vom feri mai bine de scăderi. Și mai este ceva. Să ne gândim că prin Sf. împărtășire se dă credincioșilor merinde sufletească trainică, durabilă, care le păstrează darurile sufletești. Așa cugetând nu vom păcătui.

Cea mai mare dorință a mea în aceste clipe este ca să nu ne zică Domnul nici unuia ca lui Iuda: preotule, ai inimă să te apropii de mine și să mă vinzi cu o sărutare! Să nu rostim cuvinte sfinte cu buze păcatoase, ca să ne deosebim de Iudeii cari batjocorau și scuipau pe Mântuitorul. Să nu călcăm cu picioarele Sf. Cuminecătură, să nu prefacem paharul binecuvântării în paharul mâniei cerești. Noi toți cari ne-am adunat la acest congres, de sigur, suntem pătrunși de aceste adevăruri, dar cuvintele prin cari le-am reamintit, ne vor face să fim și mai convinși de adevărul că preotul adevărat va avea vieață vecnică.

Amin.

Sfințirea bisericii din Timișoara-Elisabeta.

Sfințirea bisericii este înzestrarea mistică a ei cu darul lui Dumnezeu pentru a-și plini menirea ca loc de rugăciune și de sfințire a sufletelor; este un prilej rar de înălțare.

Duminecă la 6 Noemvrie a avut loc în Timișoara sfințirea bisericii renovate din cartierul Elisabeta (Malere). Spre săvârșirea acestui act de însemnătate a sosit acolo Sâmbătă dimineața cu trenul dinspre Arad, P. S. Sa Păr. Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa cu sulta Sa: protosinghelul Dr. Iustin Suciu, consilierul referent bisericesc Mihail Păcățian și diaconul V. Guleș. A fost primit la gara Domnița Elena cu toată afecțiunea de către membrii consiliilor parohiale din Timișoara în frunte cu protopresbiterul Dr. Patrichie Țiucra și cu primarul orașului Dr. Lucian Georgevici. Acestei afecțiuni fiești i-a dat expresie bineventarea părintelui protopresviter Dr. P. Țiucra.

Găzduit la casa ospitalieră a d-lui Dr. Lucian Georgevici, P. S. Sa pleacă Sâmbătă în vizitații canonice prin parohiile învecinate, iar a doua zi, Duminecă săvârșește sfințirea bisericii din Timișoara-Elisabeta, punându-și înaltele daruri în slujba de înnoire a sufletelor dreptcredincioase din Timișoara.

Această biserică, deși numai renovată, a fost vrednică de a fi nou sfințită de un Episcop, căci fascinează cu interiorul ei splendid, cu pictura ei mu-

rală și decorativă, cu sculptura și cu obiectele ei de artă, și astfel cu sufletul de jertfire al credincioșilor ei.

Ceeace formează adevărata frumusețe și înalta valoare artistică a acestei biserici, este pictura iconostasului și a boltiturii, făcută în felul celui dela biserica ort. rom. din Vinga, dar tavanul este înzestrat mai bogat, deși în dimensiuni mai mici, cu mai multe scene din viața Mântuitorului. Picturile sunt pictate în tehnica de frescă și în stilul bizantin. Colorile sunt expresive și celea obișnuite în stilul bisericesc. Pictura iconostasului și a boltiturii prin farmecul și bogăția colorilor de frescă, prin variația și armonia ornamentelor, prin compoziția tablourilor, prin seninătatea și expresia fețelor și prin înfățișarea potrivită a îmbrăcămintelor este plăcută și cuceritoare și ne arată pe pictorul desăvârșit, care prin această operă și-a câștigat un titlu de glorie în orașul Timișoara. Aceasta zugrăvire atât din punct de vedere al tehnicii, cât și din punct de vedere artistic, nu lasă nimic de dorit. Studiile speciale de artă bisericească românească ale pictorului, precum și cunoștințele lui solide în această materie, au aflat un bun teren de aplicare la biserica din Timișoara-Elisabeta.

La pictura decorativă, pe lângă ornamentica bizantină, sunt foarte plăcut aplicate și motivele noastre românești împrumutate din țesăturile bănățene. Cu tot dreptul putem afirma, că d-l profesor pictor Iulian Toader din Arad se dovedește un demn urmaș al lui O. Smighelschi; la care și-a început cariera în anul 1905, avându-l colaborator la pictura catedralei din Sibiu. Suntem mulțumiți, că avem în dieceza noastră pe d-l profesor Toader ca întreprinzător de astfel de lucrări artistice și că nu suntem avizați la streini. Pictura templei o încadrează o sculptură artistică compusă din motive vechi bizantine și forme din ornamentica țărănească. Toate obiectele și mobilele sacre sunt provăzute cu o sculptură bine studiată și sunt aranjate cu multă pricepere. Sculptura iconostasului și a mobilierului intern este opera d-lui Dumitrescu Felix din Craiova. Multă surprindere și impresie plăcută ne fac cele trei candelabre provăzute bogat cu becuri electrice. Candelabrul din mijlocul bisericii este o podoabă atât în construcție, cât și în bogata ornamentică bizantină lucrată din metal. Crucea de deasupra iconostasului este în jur decorată cu becuri electrice, stâlpii pereților încă sunt împodobiți cu cruciulițe orientale transparente de electru. Acestea decoruri se completează cu obiecte frumoase și de mare preț, cum este baldahinul, praporii etc.

Ni se desfășoară ochii în acest cadru strălucit și priveliștea măreață câștigă și cu aspectul odăjdilor arhierestilor celor noui, prima oară la aceasta slujbă îmbrăcate, precum câștigă și cu frumusețea cu care pontifică P. S. Sa Episcopul Grigorie sf. slujbă de sfințire a Bisericii și de Liturgie, fiind asistat de un sobor preoțesc de 7 preoți și 4 diaconi, și anume de P. C.

Sa Dr. Iustin I. Suci, de P. C. Lor protopresbiterii Dr. Gheorge Ciuhandu, Mihail Păcățianu; de preoții: Gavril Seiejeanu, David Voniga, Traian Golumba și Ioan Imbroane; de protodiaconul Sabin Evițian și de diaconii Vich. Guleș, Ignatie Raica și C. Mureșan.

Era deosebit de variat și impresionant serviciul divin cu îmbrăcarea prestolului, cu încunjurările bisericii și cu sfințirile preoțești, care au avut loc, fiind sfințit întru preot și duhovnic diaconul Cornel Mureșan, iar întru ceteț, subdiacon și apoi diacon candidatul de preoție Dimitrie Săbău. Sfânta slujbă era înălțată și de pătrunzătoarele răspunsuri la ectenii date de corul condus de d-l Dragoi; a înălțat-o îndeosebi predica Arhierescă despre însemnătatea bisericii ca loc de rugăciune, o cuvântare aleasă, luminoasă, care a lăsat impresii adânci. Plăcut a impresionat cuvântarea părintelui Seiejan, carele a mulțumit P. S. Sale pentru osteneala și contribuțiunea Sa la măreția serbării, și tuturor dăruitorilor bisericii, în primul loc d-lui inspector Ștefan Toth, căruia i-se datorește planul renovării și conducerea lucrărilor de restaurare. A mulțumit și autorităților sprijinitoare, consiliului parohial și comitetului bisericesc de doamne, neobosite în dăruire și de adunări de danii pe seama bisericii. Atât comitetul bisericesc de doamne în frunte cu prezidenta d-na Dr. Al. Marta, cât și consiliul parohial din cartelul Elisabetin au ținut să se prezinte P. S. Sale.

Bucuriei pentru actul sfințirii i s-a dat o demnă expresie prin banchetul de peste una sută de tăcămuri, bine aranjat, în restaurantul Elit, la care au luat parte în frunte cu P. S. Sa și suita, autoritățile și membrii tuturor consiliilor parohiale precum și mulți credincioși fruntași timișoreni, dovedind o rară armonie sufletească. La banchet au rostit toasturi următorii domni: P. S. Sa pentru M. Sa Regele; Dr. Patrachie Țiucra pentru autoritățile de acum și de sub fostul guvern, la care toast a răspuns fostul prefect Dr. Bogdan. Apoi inspectorul școlar Sabin Evițian pentru unitatea sufletească; parohul Seiejan pentru consiliul parohial din Timișoara-Elisabeta și îndeosebi pentru dnl Sabin Evițian și Ștefan Toth; Alex. Balaș pentru Ștefan Toth; Stan Dobroviascu, directorul băncii Naționale, pentru zidirea unei biserici ort. române în Timișoara-Cetate, și profesorul paroh Ioan Imbroane pentru românismul din Timișoara.

După banchet întreaga asistență grăbește la deschiderea expoziției de artă țărănească, aranjată în sala festivă a școlii superioare de comerț, unde sunt expuse broderii și țesături, costume, modele, albume, creștături în lemn, și altele. Expoziția a deschis-o profesorul octogenar din Sibiu, dl Dimitrie Comșa, prin o cuvântare viu ascultată, arătând însemnătatea artei țărănești române. P. S. Sa episcopul Grigorie, apreciază printr-o cuvântare avântată meritele profesorului Dimitrie Comșa la adunarea creațiilor artei țărănești și ale industriei de casă și dă acestei iniția-

tive românești binecuvântarea Sa. La urmă a ținut o conferință prețioasă și la nivel înalt profesorul și conferențiarul domn Ioan Ștefănescu din București despre dezvoltarea artei țărănești române, arătând cinstea ce i s-a dat ei în străinătate, îndeosebi la expoziția din Luvru, unde dintre 23 de obiecte mai prețioase de artă șase erau românești. P. S. S., urmat de asistență, cercetează apoi obiectele expuse, fiind condus de doamna Dr. Avram Imbroane, aranjatoare, precum și de dnl profesor Dim. Comșa și Ștefănescu.

Astfel prea importantul act de sfințire bisericască, însoțit de o altă manifestare a culturii naționale va rămânea un neuitat act de reculegere sufletească în viața iubitorilor timișoreni, atât de doritori de înaintare pe toate terenele. Le dorim și mai departe ajutorul bunului Dumnezeu pentru a-și continua munca de înălțare a Bisericii strămoșești și a neamului, susținând și mărlind prestigiul mândrei capitale a Banatului nostru.

Prof. I. S.

Ora et labora

Războiul a însemnat o încordare supremă pedeoparte economică, pe de alta morală, pentru a putea rezista dușmanului înverșunat. Câtă vreme bărbații vegheau cu arma la ochi în tranșee, acasă bătrânii și femeile își încordau cu ultima desnădejde toate puterile cele trupești pentru a ține coarnele plugului, cele sufletești pentru a nădăjdui cu toată ardoarea sufletului lor, către Atotputernicul, spre a scăpa țara de prăpăd.

Azi știm, că țara ne este mărită, ceea-ce înseamnă, că poporul nostru și cel dus în războiu, și cel rămas acasă, s'a ținut cu înverșunare de maxima latină: *ora et labora*.

Războiul a trecut cu bine și acum iată prezentul, în care ne zvârcolim de zece ani de zile. Maxima latină se pare că a fost dată uitării, atât munca, cât și rugăciunea se pare că au încetat și lăncezesc.

Oare aceste vremuri de după războiu, se fie mai ușoare, când să ne putem gândi la odihnă? sau poate sta principiul: munca e un jug greu și continuu, o povară, care amărește sufletul, îl tâmpesc și îl obosesc?, sau ultima întrebare: se poate nega necesitatea indispensabilă a muncii intenzive și a rugăciunii adevărate a poporului nostru, căutându-se pretutindeni căștig ușor, viață luxoasă și călcându-se în picioare cele mai elementare legi ale moralei lui Isus Christos?.

O singură privire serioasă aruncată asupra stării noastre economice și morale, ne va

da răspunsul categoric; *nu, de omie de ori nu!*

Atunci ce e de făcut? Necesita indispensabilă a muncii intenzive și a rugăciunii cu ardoare, *trebuie arătată poporului, trezită și trebuie ca iel să o înțeleagă, înainte de a ajunge noi pe marginea prăpastiei*. E ceasul suprem! un pas ne mai desparte de alunecarea pe povârnișul rușinos.

Trebuesc scoase la iveală foloasele muncii și ale rugăciunii pentru ca poporul văzându-le să le dorească, să le urmeze având pururea model de viață în toate împrejurările pe Mântuitorul nostru Isus Christos.

Strigătul ce se aude deja: *ne trebuie o viață economică sănătoasă și o adânc simțită moralitate*, care să străbată și să stăpânească toate fibrele poporului nostru, *niciodată nu a fost mai imperativ categoric, ca în clipele de acum*.

Pentru aceasta ne este indispensabilă religiunea lui Isus Christos, religiunea poporului nostru cel puțin aceea, pe care o avea odinioară. Religiunea ni-a picurat în suflet nădejdea, credința și puterea de a frânge lanțurile, cari prin munca noastră fără odihnă, au căzut în țandări la picioarele noastre. Trebuie să știm pentru ce suntem în lumea aceasta, pentru ce ne luminează și încălzește d-zeescul soare, pentru ce inspirăm aerul acestui pământ? De geaba? nu! ci pentru ca să muncim știind că munca serioasă și fără preget, conduce poporul la existență și păstrarea libertății sale! *Un popor, care muncește și se roaga, nu a perit niciodată, căci el își frământă cu puterile sale trupești și sufletești viitorul său*.

În timpurile prezente vedem, că bunul Dzeu, care a adunat pe toți fiii neamului nostru în jurul mamei dulci, ni-a dat mult de lucru, poate ca nici unui alt popor, la graniți și în interiorul țării. Ni-a împrumutat și puteri extraordinare, sigur nu pentru ca să le lăsăm să tânjească, sau să le întrebuițăm pentru nimicurile lumii. Mult ni-sa dat, mult se așteaptă dela noi. Cu cât mai mult ni-s'a dat, cu atât mai mult ni-se va cere. Ni-a chemat la muncă grea, trebuie să luptăm! Este aceasta ceva, ce ne îndeamnă la muncă și la rugăciune. Să ne aflăm *bucuria, dreptatea, mulțumirea și onoarea* noastră în munca și rugăciunea noastră!

Aceasta este porunca religiei. Este ea necesară sau nu? Cred, că orice alt grai, poate anunți, al religiei, care ne îndeamnă la muncă niciodată! El trebuie să răsune și zgudue acolo, unde e locul, în mijlocul poporului adunat în numele păcii și al iubirii: *în bisericile noastre*

Rev.

Religie. *

De Dr. Victor Mrazek Timișoara. —

Este o prerogativă a omului, că dânsul e în stare de a cunoaște un ce mai superior și mai bun decum este el însuși. — În chipul acesta se formează credința în Dumnezeu, în providență și nemurire, iar din aceasta credință se naște religiunea, care face efect asupra inimei omului întocmai ca legile asupra cetățeanului, căci ea sensifică poporul morală va să zică o face să înrăurească asupra senzurilor și masa nu e de loc capabilă de a percepe principii, ci numai impresiuni senzuale.

Pentru mulțimea mare, ce lăncezește în mizerie, religia este unica sa mângâiere, este filosofia sa, steaua speranței sale în nenorocire și unica armă contra spalmii, ce o inspiră moartea. Religiunea e un fel de educație publică pentru majoritate, pe-a cărei pasiuni ea le moderează, le domolește și le înfrână, ea îi dă conștiința unei libertăți interne și mai 'nalte și nutrește sentimentul de egalitate posibilă în sufletul săracului, a celui părăsit și desconsiderat. Religia este unica rază de soare, ce străbate în adâncul mizeriei și în coliba celui năcăjit și care îl înveselește fața dându-i speranță. Săracul, care zilnic vede cu ochii săi prisosința, buiecia și prepotența altora, până ce el însuși se luptă vecinic cu lipsuri și nevoi de tot felul, oare n'a câștigat foarte mult prin cugetul, că: acolo, în cealaltă viață va fi chiar invers?!

Tocmai de aceea, delăturarea totală a religiunii pozitive publice ar produce ruptura cea mai groznică în edificiul ordinii cetățenești, precum și în dominațiunea moravurilor, nici cea mai perfectă morală politică nu poate oferi și garanta aceea bază solidă de moralitate, pe care o dau formele religioase. Ne trebuie oare o dovodă mai frapantă ca Rusia de acum?

Eu nu sunt de părerea unor anumiți pedagogi, cari vreau să expulzeze învățământul religiunii din școală, ori cel mult să-l amâne pentru anii de mai târziu, când mintea e mai coaptă. Cel vârstnici, nici decât nu înțeleg mai bine cele necuprinse de mintea omenească, ca cei nevârstnici, ca copiii și apoi simțul religios prinde rădăcini mai adânci în sufletul și inima copiilor, a tinerelor vlăstare, unde dacă ar și fi dispărut în cursul timpului în măsură mai mică ori mai mare, în anii de mai târziu iarăși reînvie și se deșteaptă în toată puterea sa. Două lucruri sunt, cari la apusul zilelor noastre înrăuresc mai adânc asupra inimei omului și acelea sunt: religia și patria. Se poate că vre-un nesocotit, în tinerețele sale sburdalnice să-și fi bătut joc de patria sa și să o fi vorbit de rău, totuși însă mai bucuros voește ca oasele sale să odihnească cândva în țărâna strămoșescă, lângă

*) Observ, că deși nu ne putem identifica cu toate expunerile autorului medic dantist de vocațiune și de tot laic în materie de religiune, totuși aflând articolul de f. interesant, l'am tradus și l'am dat spre publicare. — Nota traducătorului. —

acelea ale părinților săi decât în pământ străin, ia sentimentele religioase, dacă să și lasă a fi paradoxate și zeflemizate pe un timp oare-care, acelea mai târziu revin de nou.

Religiunea, întocmai ca amorul și poezia, este de domeniul fanteziei; ea ne înalță, ne face mai fericiți, și prin aceea mijlocit mai înțelepți și mai buni.

Dumnezeu n'are lipsă de religiune, ci oamenii; lui D-zeu nu-l trebuiesc nici tămâie, nici smirnă, nici lumânări, nici rugăciune, cântare și muzică, nici misse nici predici ori templu — omul însă are lipsă de serviciul divin. Ideile religioase prea simple și prea puțin corespunzătoare moravurilor poporului și prea desbrăcate de cele pozitive își pierd efectul, sau peste tot nu au nici o influență asupra masselor, asupra poporului de rând. Cel ce a inventat missa și liturgia pompoasă a fost fără îndoială un foarte bun cunosător de oameni. Cu liturgia pot emula serviciile funebrele și parastasele. Luminile aprinse, muzica, tablourile pictate și tămâia înveselesc ochiul, urechea și nasul și prin acestea porți intră în interiorul sufletului.

Cea mai bună religiune pentru mulțimea mare este aceea, care e națională, va se zică care concordează mai bine cu clima, cu moravurile și cu spiritul națiunii etc. Exteriorul religiunii: cultul este numai politura și nu esența religiei.

Senzuală trebuie să fie ori-ce religie pentru popor, senzuale au să fie bucuriile asteptate precum și pedepsele eternității. Dacă nu sunt de așa, atunci poporul își modelează și își formează religia după ideologia sa proprie.

Raiul primilor oameni a fost o grădină simplă, dar deja în țara făgăduinței curge lapte și miere. Catechetul indic *Fu* învățată, că pentru cei trecuți la cele vecinice, ferticirea consistă în pace și liniște deplină, iar chinurile constau din muncă necontentită.

Normanul căzut în bătălie speră a se putea îmbăta împreună cu *Odin* și cu ceilalți *Aseni* **) cu bere de a zeilor și cu miel, pe cari beuturi le dau dela sine o capră mare și o cerboaică mare; el mănâncă în Valhala (eliseul popoarelor păgâne germanice. — *Nota traducătorului*) din carnea mistrețului, care este consumat zilnic și care apoi iarăși reînvie în fiecare seară, iar spre a-și trece Normanului de urât merge călare în afară, se luptă și repune pe toți, dar toți se adună apoi iarăși la masa lui *Odin*.

Pielele roșii (Indianii) din America de Nord cred, că pe cealaltă lume vor vâna pe câmpiile întinse ale marelui spirit bibolii și urșii cei mai frumoși. — Jadul, care la Sud e ferbinte, pentru Eschimo este geros și plin de întuneric și cu ceață. Paradisul Muzulmanului

**) *Asenii* după mitologia nordică germană, dacă și în era cea mai veche, era însă cea mai puternică generațiune de zei. Cel dintâiu dintre cei 12 zei de gen. bărb. era *Qdin*, apoi *Thor*, *Baldur* etc., mai apoi erau 12 zeițe: *Frigga*, *Freya* și altele. — *Nota traducătorului*.

e plin de umbre, de izvoare răcoritoare, odoruri aromatice și haurile (femei voluptoase. *Nota trad.*) așteaptă pe credinciosul căzut în luptă pentru Allah.

Peste podul, ce conduce deasupra iadului, care pod nu e mai larg decât un fir de păr și ascuțit ca sabia, dreptul ajung ușor dincolo în ceriu, păcătoșii însă și-dau peste cap căzând în iadul plin de ape puturoase și de vânturi ferbinți, calamitatea Arabiei, Mohamed și-a făcut ceriul pentru orientali, dar cum îl va fi făcut cu totul altcum pentru Englezi, Francezi, Spanioli, Italiani, ori pentru Ruși?!

Singur creștinismul, — o dovadă a demnității sale superioare, — promite numai bucurii sufletești, — cel mult o simfonie a îngerilor — și ce nu fac misionarii ca să dea popoarelor naturale (triburilor africane etc. *Nota trad.*) o idee, o imaginație aproximativă măcar despre ceriul nostru?!

Un stat de drept și uman, pentru de a avea cetățeni pacinici, n'are nici decât lipsă de grozăviile religiei, apără însă la fel toate religiile. Sinagoga Evreului pentru el este tot atât de sfântă, ca sacristia creștinului și moșea sau djamia Muzulmanului, ori pagoda Budhistului și cel ce interzice missa este un fantast și fanatic mai mare, ca cel ce ingenuchiază la slujba d-zeească, și pune mâinile cruciș și și bate peptul rogându-se. Președintele *Calles* (președintele republicii americane din Mexico. *Nota trad.*) se gândește oare la toate acestea?

Stat liber în adevăratul înțeles al cuvântului și de fapt este numai acela, în care nu există religie dominantă. Acolo toți trăesc în pace unul lângă altul și poate că nu e indiferență religioasă, ci o dilucidare care probează observațiunea, că: cu cât se apropie religia mai tare de morală, cu atât mai mult dispar sectele și spiritul sectar.

Soarele, care luminează tuturor și încălzește pe toți, apare tuturor popoarelor de pe pământ rotund pecum este plăcerea și zahărul dulce, pecum sunt durerea și ferea amare; sunt obiecte acestea ale lumii senzuale. Dar întrebați: este oare centrul pământului fluid, sau din metal solid, este oare planeta Marte impopulată?, la ce unii vor răspunde cu „da” alți cu „ba” iar ceilalți vor afla întrebarea peste tot de ridiculă, de oarece obiectul acesta trece peste orizontul nostru de vedere, stă în afară de priceperea noastră și așa opiniile încetă de a fi în acord unele cu altele. Dar este oare lucru înțelept să ne frământăm și să ne certăm asupra unor opinii și lucruri, pe cari noi cu mintea noastră mărginită nu le putem cuprinde și înțelege? Sunt oare opiniile adevărate? Să aibe oare lumea chimereilor o atât de mare influență asupra lumii reale? Istoria ne învață că tocmai războaiele cele mai sângeroase, persecuțiunile cele mai cerbi-coase și crimele cele mai cumplite sevârșite contra umanității și a minții sănătoase obvin tocmai în numele astor fel de opinii.

Începând dela persecuțiunile Jidovilor din Egipt și dela prigonirile creștinilor oin Roma până în ziua de astăzi, nu a fost ceva mai lesne și mai ușor decât a ațâța massa la ură religioasă în contra unei grupe de oameni deveniți incomozi și opuși intereselor deținatorilor puterii întrebuițând massa înconștientă de instrument orb la persecuțiunile lor neomenești.

Orice mișcare de răsturnare îndreptată contra Statului ca atare, fie fost aceea în evul mediu cel mai îndepărtat sau în timpurile mai noui în Germania, Anglia, Franța ori Rusia, a fost mai mult ori mai puțin o luptă deschisă sau deghizată în contra religiei, dacă și nu era acesta scopul principal, servea totuși de mijloc de a colțerisa mulțimea, a o câștiga pe partea sa și pentru a da un caracter ideal intereselor materiale. — Și massa ignorantă se lăsa întotdeauna sedusă. — O dovadă eclatantă aceasta, cât de puternică este în sufletul omenesc înclinațiunea spre un ce necunoscut, nevăzut, nepalpiabil și necuprins; cum e gata aceasta întotdeauna a erumpe cu flacăra arzătoare, condusă corect să alcătuiască ceva minunat, abuzând însă de această înclinațiune sufletească naturală să distrugă și să nimicească totul.

Religiunea este un spectru, dintre acărul șapte culori poate fiecarele să și aleagă culoarea sa predilectă, toate însă provin numai dela o unică rază de soare — care este credința în Dumnezeu. — Partea intelectuală a religiei are fiecarele să și-o întocmească însuși cu creatorul său, iar partea practică a ei așa zice: „*lubii-vă unul pe altul!*” — Religiunea nu e o meserie preotească și exercitarea ei nu este numai un ceremonial gol.

Nici o religie în sine luat nu fericește, ci singur numai virtutea, care trezită prin religie trebuie încălzită și dezvoltată. — Religiunea e o chestie a sentimentului și de aceea degenerază atât de ușor în fantasterie; timpul nostru a corectat ideile despre religie, ceea-ce a condus spre toleranță, pe mulți însă la indiferentism. — A cunoaște și a adora pe D-zeu este serviciu divin. — Divergențe de păreri religioase obvin numai la oamenii de toate zilele; oamenii de spirit au numai o singură religie și aceasta este — ceea-ce oamenii de spirit nu o spun tocmai cu glas înalt — religie fără nume. — Se observăm însă mai din adins pe acești oameni de spirit în orele ultime ale vieții lor. Câți dintre ei nu se întorc îndărăt la cele-ce i-au învățat mama, când erau încă copii.

Mamelor! gândiți-vă, că așezați în inima pruncilor voștri o comoară de neprețuit, ce nu se poate nimici și care până la mormânt numai părește pe cel mai scump odor al vostru.

(Tradus din *Temesvarer Zeitung*).

Sănnicolaul-Mare, la 13 Octomvrie 1927.

Nicolae Fineșianu
protopop mit. ort. rom. în retr.

Conferința catihetică din Șiria.

Preoțimea ort. rom. din protopopiatul nostru, s'a întrunit, Joi în 27 Octomvrie, la conferința catihetică în comuna centrală Șiria.

După săvârșirea sf. Liturgii — cu mărturisirea și împărtășirea tuturor preoților, — și după invocarea Duhului sfânt, P. C. Sa păr. protopop *Mihail Lucașu* deschide conferința prin un frumos discurs. arătând importanța acestor fel de întruniri și salutând în termeni cordiali pe esmisul Ven. Consiliu Eparhial, P. C. Sa păr. profesor *Dr. Gheorghe Popoviciu*, revizorul eparhiei noastre. Se intră apoi în ordinea de zi cu prelegerea practică „Dreptul Jov,” prelucrată în scris și citită de preotul Liviu Nica din Luguzău. Urmează recenziunea preotului Moise Popoviciu din Măderat și discuția tot mai animată, având de obiect împrejurarea, dacă are rost să se țină astfel de prelegeri „practice” în lipsa elevilor școlari? Păr. revizor eparhial crede că e un nou sens o astfel de conferință, care numai practică nu se poate numi; și-și exprimă mirarea, cum de nu s'a amânat până după începerea prelegelilor, după cum s'a făcut aceasta în alte protopopiate. Succesul unei prelegeri practice și dibăcia prelegătorului, nu se poate aprecia, decât în fața școlărilor, fiind succesul în funcție de răspunsurile date. În consecință propune, să se amâne conferința fixându-se un nou termen pentru întrunirea ei. Păr. protopop tractual — bazat pe împrejurarea, că această întrunire s'a convocat în temelul unui ordin mai înalt, stăruie pentru continuarea conferinței, până la exhaustare deplină a întregului program, accentuând, că o face acesta din respect profund față de superioritatea bisericască, ale cărei ordine le-a executat totdeauna cu cel mai mare devotament, dar și din considerație față de preoți, a căror participare la tot felul de întruniri și de mai multe ori pe an, este împreunată, cu enorme jertfe materiale.

Conferința s'a continuat, cu aceeași dragoste și însuflețire, urmând prelegerile practice, citite de preoții Nicolae Stan din Cherechi, Zenobie Brădean din Comlăuș și Nicolae Mihoc din Vârșandul Vechiu. În firul discuției, împreunate cu aprecierea acestor prelegeri, preoțimea sa dovedit la culmea chemării sale, prin observările obiective și bine plasate. Au strălucit ca o lumină observările temelnice și cuprinzătoare ale păr. revizor eparhial, care la sfârșitul conferinței pune întrebarea; dacă suntem mulțumiți cu felul, cum se face azi catehizarea și dacă suntem mulțumiți de rezultatele obținute? Răspunsul negativ a izbucnit sincer spontan din gura preoților. Emoționat de această sinceritate și de însuflețirea manifestată din partea preoțimii, păr. revizor ep. ne arată cheia, pe care trebuie să ajungem la rezultatul dorit, sfătuindu-ne să cerem concursul părinților elevilor la atingerea scopului, care fără conlucrarea lor nu se poate realiza. Numai inbi-

nând catehizarea cu pastorația vom ajunge să avem credincioși devotați sf. Biserici și vrednici de frumousul nume de creștin.

Conferința o încheie păr. protopop tractual, care prin cuvinte bineșimțite mulțumește păr. revizor ep. pentru participarea atât de activă și cu multă dragoste, la lucrările conferinței noastre, rugându-l să transmită Prea sfințitului și iubitului nostru Părinte Episcop, precum și Ven. Consiliu Eparhial sentimentele de adânc devotament ale preoțimii submanuate. Păr. protopop mulțumește apoi preoților întruniți, pentru dragostea și interesul manifestat cu acest prilej. Cu merindele prețirase, agonisite la această întrunire, plecăm cu toții la ale noastre, hotărâți, să urmăm întru toate sfaturile păr. revizor eparhial și indemnurile șefului nostru tractual.

Șiria 28 X 1927.

Rap.

Un răspuns.

Domnule Redactor,

În numărul 45 din 6 Noemvrie a. c. al prețuitului nostru organ „Biserica și Școala” iubitul meu coleg Caius Turicu, paroh și profesor la liceul „Moise Nicoară” din Arad, în răspunsul ce-l dă „*Mai multor preoți*”, cari 'l asaltează cu „incriminări” privitoare la Calendarul diecezan pe anul 1928, îmi face deosebită cinste de a mă califica de „Singurul brevetar al Calendarului eparhiei Aradului”.

Țin să declar — spre orientarea tuturor — că am redactat Calendarul eparhiei în baza încredințărilor ce le-am primit — fără să le cer — din partea Ven. Consistor în 22 Aprilie (5 Maiu) 1904, No. 1984/1904 și 27 Ianuarie (9 Februarie) 1905, No. 7265/1904.

După o activitate calendaristică de peste două decenii, în 1926 am socotit că e timpul să cedez „brevetul” fraților din cler mai tineri. Am cerut deci Ven. Consiliu eparhial să mă absolve de sarcina redactării, ceiace prin rezoluția din 23 Noemvrie 1926, No. 892/1926 s'a și întâmplat.

Deși eliberat — în urma acestei rezoluțiuni — de orice sarcină și răspundere interloară în raport cu Calendarul eparhial, rugat și solicitat de factorii cu cădere am redactat partea calendaristică și pe anul 1927 și 1928.

Cât pentru anii următori „brevetul” e liber și aș fi foarte fericit dacă cât mai mulți ar ambiționa să-l obțină dela autoritatea în drept.

Primiți, Domnule Redactor, espresiunea deosebitel mele stime și considerațiune.

Arad, 7 Noemvrie 1927.

Dr. Teodor Botiș.

INFORMAȚIUNI.

Personale Sâmbătă în 12 Noemvrie l. c. P. S. Sa părintele Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa a plecat la București, pentru a lua parte activă la lucrările Senatului, unde s-a pus în discuție proiectul pentru Regimul general al Cultelor.

Onomastica Regelui. În ziua sfinților Mihai și Gavril, poporul românesc a sărbătorit onomasca M. S. Regelui Mihai I.

În catedrala din Arad s-a înălțat rugăciuni evlavioase pentru tânărul Rege. Au participat autoritățile, bisericești școlare politice și reprezentanții armatei. O companie de soldați cu drapelul și cu muzica militară au dat onorurile. La finea Te-Deumului poporul a făcut ovații Regelui Mihai.

M. Sa regele Mihai I. a împlinit șase ani la 25 Oct., din care prilej s'au ținut slujbe în toate bisericile din țară. Toți bunii români doresc tânărului rege să i ajute bunul Dumnezeu să vină vremea când va putea să țină bărbătește frânele domniei pentru înălțarea și întărirea țării.

Moartea principelui Wilhelm. Principele Wilhelm de Hohenzollern, fratele mai mare al Regelui Ferdinand a încetat din viață în urma unui atac de inimă. După cum se știe, Principele Wilhelm a fost chemat de către Regele Carol, ca moștenitor al Tronului României, la care renunțând l'a ocupat-o fratele său mai mic Ferdinand, care a devenit marele rege a României întregite. Principele Wilhelm de Hohenzollern a fost astă iarnă în București la patul fratelui său. Iar acum l-a urmat repede pe calea vecinicie. Curtea noastră domnitoare a luat un doliu de 6 săptămâni.

Au apărut călindarele eparhiei Oradea și se pot cumpăra dela Adm. tipografiei diecezane str. Episcop Ciorogariu 3, în contul prețului de 24 Lei (cu șematism) și 20 Lei (fără șem.) precum și a speselor de ambulaș.

Noutate. În curând apare în Editura Alexandru Anca Cluj o carte de cuvântări la cununii: „*Pus-ai pe capetele lor cunună*” de Gheorghe Mânzat, preot, protopop on. Prenotări se pot face la Librăria Anca Cluj

† Anunț funebral.

Consiliul eparhial ort. român din Arad anunță cu multă durere trecerea la viața vecinică a regretatului

Gheorghe Purcariu

fost asesor cassar consistorial în pensiuie, întâmplată la 9 Noemvrie a. c.

Defunctul a servit cu credință și devotament biserica timp de peste 33 ani.

Fie-i memoria binecuvântată!

Arad, 10 Noemvrie 1927.

Consiliul eparhial ort. român din Arad.

Nr. 1825/1927.

Ordin circular

Tuturor protopopilor și preoților din Eparhia Aradului.

Comitetul Central al Societății Naționale de Cruce Roșie a României a hotărât că în anul curent săptămâna Crucii Roșii, să aibă loc dela 13—21 Noembrie în scop de propagandă și stringeri de fonduri, iar Ministerul Sănătății și Ocrotirilor Sociale cu deciziunea Nr. 3659/927 a admis chetă pe străzi și în localurile publice.

Având în vedere sublimul scop uman ce-l urmărește Societatea de cruce Roșie, dispunem ca Preoții noștri să țină predici în Biserică despre scopul Crucii Roșii și în Duminica din 20 Noembrie și la sărbătoarea Intrare în Biserică în 21 Noembrie a. c. în toate bisericile noastre din Eparhia Aradului să se poarte un tas (chetă) separată pentru Crucea Roșie.

Venitul acestui tas să se trimită imediat după încasare pe lângă tablou la adresa „Societatea Națională de Cruce Roșie a României, Filiala Timișoara, str. Iosif Ga Nr. 1 pentru parohiile din județul Tlimiș-Torontal; iar parohiile din județul Arad vor trimite rezultatul tasului Filialei din Arad.

Arad, din sedința Consiliul eparhial dela 3 Noembrie 1921.

Consiliul Eparhial ort. rom. † Grigorie. m p. din Arad. episcop.

LA EXPOZIȚIA DE INDUSTRIE DIN ARAD ÎN 1903, A OBTINUT DECORAȚIE CU DIPLOMĂ DE ONOARE.

TURNĂTORIE DE CLOPOTE IOSIF BISZÁK

GHIOROC (Jud. Arad)

SE TOARNĂ ÎN DIFERITE FORME ȘI MARIMI CU INSCRIȚII SPECIALE PE CORP LUCRATE DIN MATERIE PRIMĂ ȘI CU PREȚURILE CELE MAI MODERATE.

DORITORII SE POT ADRESA ÎN SCRIS PENTRU RELAȚII.

CATALOG LA CERERE GRATIS.

Redactor responsabil: SIMION STANA

Censurat: Prefectura Județului.